

Малютін О.К.,

кандидат економічних наук, доцент

Сумський національний аграрний університет

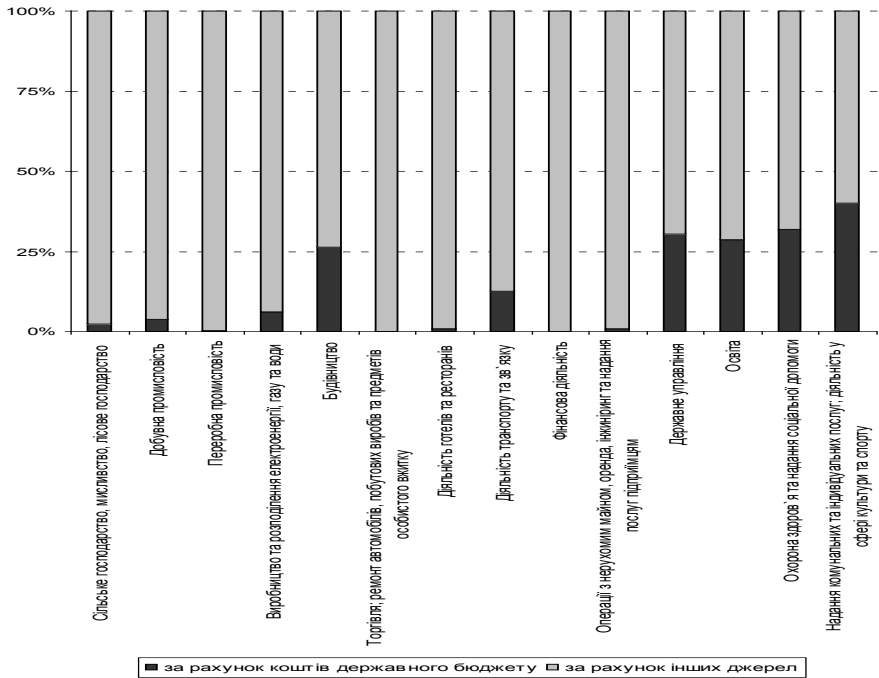
РОЛЬ ДЕРЖАВИ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Стан інвестиційного розвитку окремих галузей та регіонів національної економіки визначає актуальність та необхідність структурної перебудови вітчизняної економіки, спрямованої на впровадження інвестиційних технологій в контексті збереження економічної безпеки України, з залученням як внутрішніх, так і зовнішніх джерел інвестування. Пріоритетом при цьому повинні бути конкурентоспроможні галузі національної економіки, продукція яких користується попитом як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

Це буде вимагати підсилення функції держави як стратегічного інвестора, який реалізовує заходи щодо залучення інвестиційних ресурсів (за рахунок виваженої антимонопольної політики, політики скорочення тіньової економіки, грошово-кредитної політики, удосконаленого правового поля) та їх концентрації в необхідних сферах економіки, що створює сприятливе інвестиційне середовище [1].

Для вирішення завдань формування ефективних важелів структурної перебудови національної економіки слід розглянути структуру інвестиційних вкладень в основний капітал в Україні за джерелами їх походження.

Як видно з рисунку 1 державні інвестиції є значимим в таких галузях як освіта, державне управління, охорона здоров'я, надання комунальних послуг, будівництво, діяльність транспорту та зв'язку. В інших сферах економіки капіталовкладення формуються за рахунок інших джерел, куди можна віднести: власні кошти підприємств, кредити банків, кошти населення, кошти іноземних інвесторів та інші джерела фінансування.

Джерело: побудовано автором з використанням матеріалів Державної служби статистики України [2]

Рис. 1. Інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності за джерелами походження станом на початок 2011 р.

Важливою проблемою в сформованій в Україні моделі відтворення виробництва є нерозвиненість каналів міжгалузевого перетоку капіталу. В умовах підсилення економічних загроз для національної економіки міжгалузевий перелив капіталу повинен сприяти певному вирівнюванню розвитку галузей економіки з точки зору їх інвестиційної безпеки.

Швидкість переливу капіталу з галузі в галузь буде залежати від мобільності та ліквідності інвестованих коштів. Крім того для вільного перетоку інвестицій в проблемні з точки зору інвестиційної безпечності галузі необхідний високий розвиток фінансового сектору, який здатний за рахунок кредитної системи сконцентрувати кошти в необхідних сферах національної економіки.

Механізм міжгалузевого спрямування капітальних інвестицій може бути задіяний за рахунок дієвості системи інвестиційних заохочувань за відповідними видами економічної діяльності.

Велика роль при цьому повинна відводитись державному регулюванню вартості банківського кредиту, системи оподаткування, амортизаційній політиці, підвищення привабливості вітчизняного акціонерного капіталу, підсиленню механізму реалізації регуляторної політики, посиленню ролі державного інвестування та застосуванню особливих режимів інвестиційної діяльності [3].

Досвід провідних країн світу свідчить про те, що важливу роль у фінансуванні інвестиційних програм грали державні фінансові інститути. На думку С. Тігіпка, ефективним та прозорим механізмом державної підтримки української економіки міг би стати Банк розвитку, функція якого б полягала в переведенні засобів з державного бюджету приватним підприємцям через комерційні банки [4, с. 56]. Від цього виграші опинились би, з одного боку, і комерційні банки, які отримали б в своє розпорядження довгостроковий та дешевий грошовий ресурс, і, з іншого боку, реальний сектор економіки, який відчуває значну потребу в додатковому капіталі і який би отримав можливість збільшення рівня своєї інвестиційної безпеки за рахунок цільового виділення коштів під перспективні інвестиційні проекти.

На нашу думку, державним органам влади необхідно визначити перелік тих галузей економіки, які перебувають в катастрофічному стані з позиції інвестиційної безпеки, і поступово проводити там цілеспрямовану регулятивну політику, направлену на поліпшення умов ведення бізнесу для стратегічних інвесторів.

Слід зазначити, що прийняття нового Податкового кодексу України стало частиною відповіді на проблему катастрофічного рівня інвестиційної безпеки в пріоритетних для національної економіки галузях. Так, в Податковому кодексі передбачено поступове зниження до 2014 року податку на прибуток підприємств; тимчасове звільнення від сплати ПДВ окремих імпортних операцій; звільнення від сплати податку на прибуток окремих суб'єктів господарювання; можливість застосування подвоєної норми амортизації основних засобів четвертої та п'ятої груп [5]. Але попри такі зміни, податковий тягар в Україні досить високий, про що свідчить дослідження Європейської бізнес асоціації, де інтегральний податковий індекс (який визначається на основі якості податкового законодавства, простоти адміністрування податків, ступеню фіскального тиску, якості податкового обслуговування) складає 2,66 (з 7 максимальних одиниць).

Основним і головним стимулом для капіталовкладення інвесторами є співвідношення між результатами та витратами інвестування. І держава за рахунок системи інвестиційних стимулів повинно зробити це відношення максимальним.

Література:

1. Косов Н.С. Повышение действенности государственного регулирования инвестиционной сферы: монография / Н.С. Косов, С.А. Лютиков. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 124 с.
2. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
3. Павлюк А. Щодо тенденцій та напрямів стимулювання інвестиційної діяльності в Україні в післякризовий період. Аналітична записка [Електронний ресурс] / А. Павлюк, М. Янович // Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/639/>
4. Тігіпка С.Л. Україна: Проект розвитку / С.Л. Тігіпка. – К.: «Саміт-книга», 2009. – 168 с.
5. Податковий Індекс [Електронний ресурс] // Європейська бізнес асоціація. – Режим доступу: <http://www.eba.com.ua/ua/about/projects/tax-index>